

VEFSN KOMMUNE

Enhet barnehage

Handlingsplan for trygt og godt psykososialt barnehagemiljø i barnehagene

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	3
2. Målsettinger	4
2.1 Barnehageloven § 41 – Nulltoleranse og forebyggende arbeid.....	4
2.2 Barnehageloven § 42 – Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)	4
2.3 Barnehageloven § 43 – Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn.....	4
3. Mobbing i barnehagen	5
3.1 Definisjon på mobbing i barnehagen	5
3.2 Forebygging av mobbing i barnehagen	5
3.3 Hvordan avdekke mobbing og krenkende adferd	6
3.4 Forslag på tiltak ved krenkende adferd.....	6
3.5 Voksne som krenker og mobber	7
4.0 Behandling av personopplysninger	7
Prosedyrer	8
Tiltak ved krenkende adferd eller mobbing	8
Skjerpet aktivitetsplikt dersom en ansatt krenker et barn	9
Skjema	10
Notat vedrørende krenkende adferd/mobbing i barnehagen	11
Observasjonslogg ved mistanke om negativ adferd	12
Referat fra møte vedrørende mobbing/krenkende atferd i barnehagen	13
Tiltaksplan når mobbing eller krenkende adferd skjer.....	14

1. Innledning

Denne handlingsplanen og rutinene bygger på Barnehageloven og Rammeplanen for barnehagen.

Handlingsplanen inneholder forslag og tiltak for å forhindre mobbing og andre krenkelser. Planen beskriver hva barnehagene skal gjøre for å forebygge, hva barnehagene skal gjøre for å gjenkjenne mobbing og krenkelser blant barn og voksne, samt hvilke tiltak som må gjøres dersom det forekommer mobbing eller krenkelser.

Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette. (Rammeplan for barnehagen, 2017)

Endringer i barnehageloven (Kunnskapsdepartementet, 2005 §§ 41, 42 og 43) krever at barnehagene jobber systematisk for å forebygge utestenging og mobbing, og at vi skaper et godt og trygt psykososialt barnehagemiljø, der barna trives og sosialt inkludert.

Lovendringen krever en aktivitetsplikt. Aktivitetsplikten skal være knyttet til spørsmålet om barna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø. Det er barnas egen opplevelse som skal legges til grunn. Dette krever at alle voksne som jevnlig oppholder seg i barnehagen over tid, følger med og melder ifra når de får mistanke om barn om ikke har det bra. Barnehagepersonalet har plikt til å undersøke saken og sette inn tiltak. Barnehagen har også plikt til å undersøke saken, og sette inn tiltak når foreldre sier ifra. Det skal lages en skriftlig plan for hvordan barnehagen skal følge opp barnet og gruppen.

Det innføres også en skjerpet aktivitetsplikt ve mistanke om at personalet krenker et barn. Alle som jobber i barnehagen, har plikt til å melde ifra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om, eller kjennskap til at et barn ikke har det trygt og godt i barnehagen.

Styrer er ansvarlig for at barnehagen håndterer og følger opp meldingene på en forsvarlig måte.

2. Målsettinger

Målsettingen imøtekommer kravene i barnehageloven.

2.1 Barnehageloven § 41 – Nulltoleranse og forebyggende arbeid

Barnehagen skal ha nulltoleranse, og skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slik krenkelser.

Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

2.2 Barnehageloven § 42 – Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)

Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det.

Alle som arbeider i barnehagen, skal melde i fra til barnehagens styrer eller pedagogisk leder dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø.

Styreren skal melde ifra til barnehageeieren i alvorlige tilfeller. Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

Når et barn eller foresatte sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken og finne egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret for faglig vurdering.

Barnehagen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak. I planen skal det stå:

- a) Hvilke problemer tiltakene skal løse
- b) Hvilken tiltak barnehagen har planlagt
- c) Når tiltakene skal gjennomføres
- d) Hvem som skal gjennomføre tiltakene
- e) Når tiltakene skal evalueres

2.3 Barnehageloven § 43 – Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen, krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing,

vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens styrer. Styreren skal melde fra til barnehageeieren.

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at styreren i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommen- de melde fra til barnehageeieren direkte.

3. Mobbing i barnehagen

Mobbing, krenkelser og trakassering skjer i barnehagen og det går ikke over av seg selv. Både barna som krenker og de som blir krenket trenger hjelp.

3.1 Definisjon på mobbing i barnehagen

«Barn utsettes for negative hendelser fra andre i lek og samspill, der de opplever å ikke være en betydningsfull person for fellesskapet (Lund & Helgeland 2015)

Mobbing blant barn kan være at barnet blir holdt utenfor leken og samtalen, eller aldri får leie eller sitte ved siden av noen. Små barn kan dytte, bite og slå. Dette er en del av utviklinga til barn, og er ikke nødvendigvis mobbing. Med dersom barnet gang på gang blir plaget eller erta, er det grunn til bekymring og saken må undersøkes. (udir.no)

3.2 Forebygging av mobbing i barnehagen

For barn er venner og lek en forutsetning for å trives i barnehagen. Vennsapsrelasjoner og lekekompetanse blir derfor fokusområder for barnehagens arbeid med forebygging av mobbing, samt iverksettelse av tiltak når mobbing og krenkelser observeres.

Det er de voksnes ansvar å støtte barn i etablering av vennskap og utvikling av lekekompetanse. I tillegg til vennskap har inkludering i lek en avgjørende rolle for barns opplevelse av tilhørighet.

Ved å arbeide med sosial kompetanse og barnets selvfølelse forebygger man mobbing og gjør barna med robuste til å takle livets utfordringer.

Å jobbe forebyggende krever også at alle ansatte har holdningskompetanse og kunnskap om hva som virker forebyggende. Dette betyr også at de voksne ser seg selv og sin ansvarsrolle i relasjon til barna, og hvordan bygge en positiv relasjon med barna preget av varme og respekt for barnet.

De ansatte må også ha kunnskap om mobbing og vite hva de skal se etter.

3.3 Hvordan avdekke mobbing og krenkende adferd

De voksne i barnehagen skal jobbe sammen for å oppdage krenkende adferd, og kan gjøre dette ved å benytte følgende tilnærminger:

- Alle ansatte må være «tett på» barna i lek og aktiviteter for å kunne fange opp atferd som kan utvikle seg til mobbing, og for å være oppmerksomme på endringer i barns atferd.
- Personalet observerer og kartlegger samspill mellom barna og mellom voksen barn.
- Det gjennomføres jevnlig barnesamtaler med fokus på barnas trivsel – en til en eller i gruppe.
- Det gjennomføres jevnlig foreldresamtaler der barns trivsel, atferd og vennskap tas opp.
- Ansatte skal være åpne og reflekterte rundt enkeltbarn
- Det gjennomføres jevnlig observasjon og refleksjon
- Det gjennomføres vurdering av de voksnes adferd og holdninger
- Det utarbeides tydelige felles verdier og holdninger som praktiseres
- Det er jevnlig oppmerksomhet på gruppeledelse og sosial kompetanse
- Det gjennomføres kartlegging av miljøet ved behov
- Vi skal ha oversikt over situasjonen
- Det gjennomføres jevnlig diskusjoner og refleksjoner på alle områder i barnehagens praksis.

Selv om barnet har profesjonelle voksne rundt seg i barnehagen, er det fortsatt foreldrene som kjenner barnet best og er ekspert på eget barn. Alle foreldre har derfor det grunnleggende ansvar for barna sine, og må melde ifra til barnehagen dersom de har mistanker om at krenkende atferd forekommer i barnehagen. Dette gjelder ikke bare deres eget barn men også andres barn. Foreldre er barnas viktigste rollemodeller, og de må være bevisste på hvordan de selv opptrer.

3.4 Forslag på tiltak ved krenkende adferd

Det skal reageres straks når krenkende atferd avdekkes. Det skal gripes inn, det skal varsles og undersøkes før tiltak settes inn. Aktivitetsplikt iverksettes øyeblikkelig

1. Samtale med involverte barn.
2. Samle inn all nødvendig informasjon.
3. Ped.leder og styrer har ansvaret for oppfølging.
4. Øvrige ansatte informeres for om nødvendig å observere barna, og sammen utarbeide felles strategi relatert til atferden.
5. Foreldrene til de barna som er involvert informeres.
6. Møte med foreldre – hver for seg eller sammen – avhengig av saken.

7. Bli enige med foreldre om tiltak som skal gjøres for å stoppe atferden.
8. Vurdere å informere hele barnegruppa.
9. Vurdere å opprette et sosialt nettverk rundt barnet som utsettes for atferden.
10. Vurdere å ta opp saken i fagteam
11. Evaluering etter 1-2 uker.
12. Evt. videre tiltak

3.5 Voksne som krenker og mobber

En må også i det forebyggende arbeidet rette oppmerksomheten mot voksne som krenker og mobber. Alle profesjonelle voksne må ha kompetanse til å se når andre ansatte krenker og mobber barn og unge, og vite hvordan dette skal håndteres. Barnehagen skal være tydelig på at det er nulltoleranse for mobbing eller andre krenkelser fra voksne mot barn, at det er plikt til å varsle ledelsen og å ha rutiner for håndtering av slike saker.

Voksne som krenker kan for eksempel latterliggjøre og bruke ironi, himle med øynene eller trekke på skuldrene, omtale et barn negativt (snakker ned- settende om eller til barn eller gir dem karakteristikk), utestenge barnet fra sosiale fellesskap, skjenne eller true.

4.0 Behandling av personopplysninger

Når barnehagen skal følge opp den nye aktivitetsplikten, må de behandle personopplysninger.

Behandling av personopplysninger må alltid begrenses til det som er nødvendig og forholdsmessig for å oppfylle plikten. Opplysningene må ikke oppbevares lengre enn nødvendig og kan bare gjøres tilgjengelig for dem i barnehagen som trenger opplysningene i arbeidet med å oppnå et trygt og godt barnehagemiljø.

Deling av opplysninger er bare tillatt dersom det er hjemmel i lov, eller etter samtykke.

Dagens behandlinger av personopplysninger i barnehagene har rettslig grunnlag i personvernforordningen artikkel 6 nr 1 bokstav e), og med supplerende grunnlag i barnehageloven,

Prosedyrer

Tiltak ved krenkende adferd eller mobbing

	Oppgaver	Ansvar	Forslag til dokumentasjon
1	Krenkende atferd eller mobbing er observert eller informert om av barn, ansatte eller foreldre	Den som har mottatt informasjon om eller observert hendelsen	Notat vedrørende krenkende handling
2	Undersøkelser og observasjon settes i gang umiddelbart dersom det kommer fram at et barn ikke har det bra	Styrer/pedagogisk leder	Observasjon – logg
3	Samtaler med barnet som opplever seg krenket, for å skaffe informasjon og gi støtte. Barnehagen skal sikre at barnets egen subjektive opplevelse kommer fram	Styrer/pedagogisk leder	Referat
4	Samtaler med foreldre til barnet som opplever seg krenket. Barnehagen har ansvar for å legge til rette for et godt samarbeid når det gjelder tiltak som kan/bør gjøres	Styrer/pedagogisk leder	Referat
5	Samtale med barnet/barna som krenker Er det flere som krenker, snakkes det med èn om gangen. Hensikten samtalen er å gi beskjed om at slik atferd er uakseptabel og må stoppe umiddelbart. Gjøre avtaler om oppfølging.	Styrer/pedagogisk leder	Referat
6	Samtale med foreldre til barnet som krenker. Barnehagen har ansvar for å legge til rette for et godt samarbeid når det gjelder tiltak som kan/bør gjøres.	Styrer/pedagogisk leder	Referat
7	Tiltaksplan utarbeides På bakgrunn av undersøkelsene og observasjonene lages det en tiltaksplan som presenteres foreldre.	Styrer/pedagogisk leder	Tiltaksplan

	Planen utføres av samtlige ansatte		
8	Oppfølging Den krenkende atferden følges inntil den opphører helt. Alle involverte barn skal følges opp.	Styrer/pedagogisk leder	Observasjonslogg/referat
9	Vurderingsmøte for personalet etter 1-2 uker Fungerer iverksatte tiltak? Eventuelt videreføring/justering av tiltak.	Styrer/pedagogisk leder	Referat
10	Ny informasjon/samtale med foreldre om dagens ståsted i saken Nær dialog med foreldre bør skje kontinuerlig til saken er løst	Styrer	Referat

Skjerpet aktivitetsplikt dersom en ansatt krenker et barn

	Oppgaver	Ansvar	Forslag til dokumentasjon
1	Krenkende adferd fra en ansatt, er observert eller informert om av barn, ansatte eller foresatte	Den som har mottatt informasjon om eller observert hendelsen	Notat vedrørende krenkende handling.
2	Undersøkelser settes i gang umiddelbart dersom det kommer fram at et barn er utsatt for krenkelser Reaksjoner overfor en ansatt som arbeider i barnehagen er ikke regulert gjennom barnehageloven. Hvilke tiltak som kan være aktuelle mot den ansatte, styres av arbeidsrettslige regler. Styrer har ansvar personalansvaret for de ansatte og er ansvarlig for å følge opp alle klager. Styrer må behandle alle saker om trakassering fra de voksne som er personalsak, og sørge for at dette opphører straks.	Styrer	Referat etter samtaler og møter.

	Det er styrers ansvar å undersøke hva som er foranledningen og innholdet i alle meldinger. For å ivereta rettssikkerheten til alle involverte, må grunnleggende regler for god saksbehandling følges.		
3	Styrer kontakter enhetsleder ved opprettelse av personalsak.	Styrer	
4	Samtaler med foreldrene til barnet som opplever seg kretet. Fortell at saken er under oppfølging.	Styrer	

Skjema

VEFSN KOMMUNE
Enhet for barnehager

Notat vedrørende krenkende adferd/mobbing i barnehagen

Barnehagens navn:	
Barnets navn:	Fødselsdato:
Avdeling:	
Bekymring meldes til:	
Bekymring meldes av:	
Dato for melding:	
Hva dreier bekymringen seg om? (stengt ute av leken, blir ikke akseptert, får negative kommentarer, blir dominert, undertrykket, truet, slått, dyttet, herset med, hånt, krenket, latterliggjort, manipulert eller annet	
Hvordan ble bekymringen oppdaget?	
Annen faktainformasjon	

VEFSN KOMMUNE
Enhet for barnehager

Referat fra møte vedrørende mobbing/krenkende atferd i barnehagen

Skjemaet oppbevares i barnets mappe og foreldrene får kopi

Møtedato: _____

Tilstede på møtet: _____

Hva saken gjelder	Tiltak	Ansvar

